

Minister
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

KANCELARIA SENATU
Biuro Prac Senackich
Wpłynęło: 8.05.2017 Jena
Nr dz: 2663

BMP-0724-1-7/2017/PS

Warszawa, dnia 8 maja 2017 roku

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu RP

Przewodny Paweł Marszałek

w odpowiedzi na oświadczenie Senatora RP Pana Jerzego Wciśły, złożone podczas 38. posiedzenia Senatu RP w dniu 30 marca 2017 roku, w sprawie *przywrócenia małego ruchu granicznego*, przekazane przy piśmie Marszałka Senatu RP z dnia 5 kwietnia 2017 roku (sygn. BPS/043-38-955/17) uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Na wstępie należy wskazać, że Rząd Rzeczypospolitej Polski (RP) dostrzega i docenia oczywiste korzyści pochodzące z realizacji umów o małym ruchu granicznym z sąsiadami, niemniej utrzymywanie ułatwień w przekraczaniu granicy dla cudzoziemców nie może mieć charakteru bezwarunkowego, zwłaszcza w sytuacji nasilania się w ostatnim czasie zjawisk stanowiących zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski oraz całego regionu. Rosnąca militaryzacja Obwodu Kaliningradzkiego, wskazywana w dotychczasowych odpowiedziach na wystąpienia Pana Senatora dotyczące przywrócenia małego ruchu granicznego, dostrzegana jest nie tylko przez polskie organy administracji publicznej, ale również przez służby innych państw regionu – przykładem może być opublikowany w dniu 3 kwietnia 2017 roku raport służby litewskiego wywiadu i kontrwywiadu (cywilne i wojskowe) na temat zagrożeń. W opracowaniu tym wskazano, że Obwód Kaliningradzki jest jednym z najbardziej zmilitaryzowanych obszarów w Europie. Militaryzacji towarzyszą również inne działania wpływające na kształt stosunków bilateralnych – należy chociażby wskazać na treść przemówienia ambasadora Federacji Rosyjskiej wygłoszonego w dniu 6 marca 2017 roku na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim podczas obchodów piętnastolecia umowy o współpracy między Warmią i Mazurami a Obwodem Kaliningradzkim, który stwierdził m.in., że Polska nie uznając aneksji Krymu utrudnia normalizację wzajemnych relacji.

Zawieszenie umowy o małym ruchu granicznym nie jest i nie może być postrzegane jako jedyne działanie zmierzające do podniesienia poziomu bezpieczeństwa Polski w związku z zagrożeniami płynącymi z Obwodu Kaliningradzkiego. Do kluczowych przedsięwzięć w tym zakresie trzeba zaliczyć

dążenie do wzmocnienia tzw. wschodniej flanki Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, czy też starania Polski na forum Unii Europejskiej (UE) zmierzające do utrzymania stanowczego kursu w polityce UE wobec Rosji w związku z jej działaniami na Ukrainie. Różnorodny charakter zagrożeń, które mogą destabilizować sytuację w regionie wymaga zastosowania odpowiednich instrumentów, które zastosowane łącznie przyczyniają się do rzeczywistej poprawy bezpieczeństwa Polski.

Ponadto należy wskazać, że zawieszenie małego ruchu granicznego pozwala polskim służbom i organom administracji publicznej na bardziej wnikliwe i częstsze weryfikowanie cudzoziemców starających się o możliwość wjazdu na terytorium RP, co bez wątplenia przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego przewiduje wydawanie mieszkańcom strefy przygranicznej zezwolenia uprawniającego do wielokrotnego wjazdu, wyjazdu i pobytu w strefie przygranicznej państwa drugiej Strony. Stosownie do art. 4 ust. 1, 2 i 3 ww. umowy pierwsze zezwolenie uprawniające mieszkańca strefy przygranicznej Państwa jednej ze Stron do wjazdu i pobytu w strefie przygranicznej wydawane jest na 2 lata, a kolejne tego typu zezwolenie na 5 lat. Trzeba w tym miejscu zauważyć, że wjazd na terytorium RP jest również możliwy na podstawie wiz, których cel wydania pozostaje precyzyjnie określony, a okres ważności dokumentu musi być z nim skorelowany i co do zasady nie może przekroczyć 1 roku. W rezultacie, w przypadku osób ubiegających się o możliwość wjazdu na terytorium RP na podstawie kolejnej wizy, organy administracji publicznej zaangażowane w postępowanie wizowe mają możliwość ponownego dokonania weryfikacji cudzoziemców pod kątem stwarzania przez nich potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Odnosząc się do kwestii dotyczącej znaczenia małego ruchu granicznego z Obwodem Kaliningradzkim dla rozwoju społeczno-gospodarczego subregionu należy wskazać, że według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w latach 2014-2016 wydatki cudzoziemców przekraczających polsko-rosyjską granicę były najwyższe w I kwartale 2014 roku i od tego czasu systematycznie spadają. Nie można zatem utożsamiać zmniejszenia wartości zakupów towarów i usług w Polsce jedynie z zawieszeniem funkcjonowania umowy o zasadach małego ruchu granicznego. Tezie tej przeczą również dane z 2016 roku. Najniższy poziom wydatków cudzoziemców odnotowano bowiem w I kwartale 2016 roku (105,6 mln zł), na podobnym, niskim poziomie pozostawały również wydatki w II kwartale tego roku (109,1 mln zł). Zauważalny wzrost nastąpił w drugiej połowie 2016 roku, a zatem już po zawieszeniu małego ruchu granicznego. W tym okresie cudzoziemcy przekraczający granicę z Obwodem Kaliningradzkim wydawali w Polsce około 123 mln zł na kwartał. W świetle danych GUS wydaje się, że w przypadku mieszkańców Obwodu Kaliningradzkiego funkcjonowanie małego ruchu granicznego nie jest decydującym czynnikiem wpływającym na wartość wydawanych w Polsce środków.

Także informacje o wartości rachunków zarejestrowanych na polsko-rosyjskich przejściach granicznych w ramach systemu TAX FREE (rachunki te, mogą być przedstawiane tylko i wyłącznie

przez cudzoziemców) potwierdzają, że w 2016 roku zainteresowanie zakupami w Polsce było najniższe w I kwartale (wartość zarejestrowanych rachunków wyniosła blisko 28,4 mln zł). W drugim i trzecim kwartale tego roku wartość rachunków wzrosła odpowiednio do 38,4 mln zł i 37,5 mln zł, a w ostatnim kwartale osiągnęła wartość przeszło 42,6 mln zł.

Przedstawiając dane statystyczne dotyczące skutków zawieszenia umowy o funkcjonowaniu małego ruchu granicznego nie można pominąć informacji o liczbie spraw prowadzonych w związku z przestępstwami granicznymi, zwłaszcza z przemytem. Należy wskazać, że ww. liczba spraw znacząco spadła – w pierwszym półroczu 2016 roku wystawiono przeszło 3,7 tys. mandatów oraz wszczęto 10,4 tys. spraw karnoskarbowych, w drugiej połowie 2016 roku wystawiono natomiast około 2,5 tys. mandatów i wszczęto 5,8 tys. ww. spraw.

Podsumowując trzeba wskazać, że decyzja o utrzymaniu zawieszenia małego ruchu granicznego z Obwodem Kaliningradzkim stanowiła odpowiedź na działania, które pozostają realnymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa porządku publicznego w Polsce. Nie należy jej zatem odczytywać jako sygnału świadczącego o wrogości w stosunku do Federacji Rosyjskiej. Warto również pamiętać, że mieszkańcy Obwodu Kaliningradzkiego mają możliwość do odwiedzania Polski i jak wynika ze statystyk Straży Granicznej korzystają z niej. Warunki na jakich Rosjanie przekraczają granicę, ze względu na przytoczone powyżej okoliczności, muszą przede wszystkim odpowiadać potrzebie zapewnienia bezpieczeństwa na terytorium RP.

2 powierzenie

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

Jakub Skiba
z up. dr Jakub SKIBA
Sekretarz Stanu

Otrzymał:

Sekretariat Prezesa Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

